

ดนตรีในเทศกาลบิฮู รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย

Music in Bihu Festival in Assam, India

(Received : August 30, 2018 Revised : May 30, 2019 Accepted : June 15, 2019)

ภาวิณี ธีรวิฑูมิ¹

Pavinee Teeravut

ปณณรุจน์ อนันต์จรัสภัทร²

Pannaruj Anancharuspat

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายดนตรีในเทศกาลบิฮู เมืองจอร์ฮัท รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 10 - 17 เมษายน 2561 บทความนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วน คือ เทศกาลบิฮู ดนตรีในเทศกาลบิฮู บทบาทของดนตรีในเทศกาลบิฮู บทความวิชาการนี้พบว่า บิฮู คือ เทศกาลที่ได้รับความนิยม อารมณ์ดีลักษณะทางดนตรีและวัฒนธรรมของชาวอัสสัมจัดขึ้นเฉพาะในรัฐอัสสัม ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของชาวอัสสัม เป็นช่วงเวลาของการเฉลิมฉลอง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ การเริ่มต้นวันแรกของปีปฏิทินของชาวอัสสัม รวมทั้งยังมีการเฉลิมฉลองของชาวอัสสัมในต่างประเทศ ซึ่งเป็นบุคคลพลัดถิ่นที่อาศัยอยู่ทั่วโลกด้วย ในหนึ่งปีจะมีการจัดแสดงบิฮู 3 ครั้ง โดยแบ่งตามช่วงเวลาดังนี้ รอนกาลิ หรือ บอฮัก บิฮู จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนเมษายน กาดิบิฮู จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนตุลาคม มัค บิฮู จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนมกราคม ซึ่งประกอบไปด้วยการร้องเพลง การเต้นรำ และดนตรี ช่วยสร้างบรรยากาศ

---

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์พิเศษ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ที่สนุกสนานรื่นเริงให้กับคนในรัฐอัสสัมอย่างมาก ดนตรีในเทศกาลบิฮูประกอบด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ดังนี้ ดอล (Dhol) เปปา (Pepa) โกวโกวนา (Gogona) โทวก้า (Toka) บาฮี (Baahi) ทอล (Taal) เมนจिरา (Manjira) ซึ่งเป็นสิ่งแสดงตัวตนของชาวอัสสัมอย่างเด่นชัดนอกจากนี้ดนตรีในเทศกาลบิฮูยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทเพลงสะท้อนภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาวอัสสัม 2) บรรเลงเพื่อความบันเทิงในเทศกาลบิฮู 3) บทบาทด้านการสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีของชาวอัสสัม 4) บทบาทด้านการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชน

คำสำคัญ : ดนตรีในเทศกาลบิฮู เทศกาลบิฮู รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย

Abstract

The objective of this article is to describe the music of Bihu festival in Jorhat, Assam, India, by conducting fieldwork during April 10th - 17th, 2018. The content is divided into 3 parts, including Part 1 Bihu Festival, Part 2 Music played in Bihu festival and Part 3 The role of music in Bihu. The findings of this article indicate that Bihu is a popular festival that maintains musical identity and Assamese culture, and it is held only in Assam. This festival is the traditional new year and the time for celebration for all Assamese people. The festival also symbolizes the beginning of the first calendar year of the Assamese. It is also celebrated overseas by the Assamese diaspora community living worldwide. There are three Bihu festivals in a year : Rongali or Bohag Bihu is celebrated in the middle of April, Kongali or Kati Bihu is celebrated in the middle of October, and Bhogali or Magh Bihu is celebrated in the middle of January. The main activities consist of singing, dancing

and playing music to create a fun and joyful atmosphere. Traditional musical instruments include Dhol, Pepa, Gogona, Toka, Baahi, Taal, and Manjira. This clearly represents the identity of the Assamese people. Moreover, the music represents the roles in four sides : 1) Reflection of the image and identity of Assamese people. 2) Music for entertainment in Bihu Festival. 3) Assamese music inheritance and conservation. 4) increase in the strength and harmony of the community.

Keywords : Music in Bihu festival, Bihu festival, Assam, India

บทนำ

วัฒนธรรมดนตรีในอินเดียนั้นมีความหลากหลาย เนื่องด้วยอินเดียเป็นประเทศที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง แต่ละอาณาบริเวณมีความแตกต่างกันทางภูมิศาสตร์ ทั้งยังมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสองของโลก เมื่อเกิดการกระจายตัวของประชากรในประเทศอินเดียจึงส่งผลให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย อาหาร ภาษา รวมถึงดนตรีด้วยเช่นกัน

รัฐอัสสัม เป็นอีกหนึ่งรัฐในประเทศอินเดียที่มีความหลากหลาย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ โดยมีเมืองหลวงคือ ทิสปุระ (Dispur) อยู่ในเขตเมืองคูวาหตี (Guwahati) รายล้อมด้วยรัฐทั้งเจ็ดและมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อรุณาจัลประเทศ (Arunachal Pradeah) และประเทศภูฏาน (Bhutan)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ นาคาแลนด์ (Nagaland) มณีปุระ (Manipur)

ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ เบงกอลตะวันตก (West Bengal) ตรีปุระ (Tripura) และ ประเทศบังกลาเทศ (Bangladesh)
ทิศใต้	ติดต่อกับ เมฆาลัย (Meghalaya) ไมโซรัม (Mizoram)

ภาพที่ 1 แผนที่รัฐอัสสัม
(Traveldealsfinder, 2561, ออนไลน์)

รัฐอัสสัม มีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทแคตี้ ไทพ่าเก ไทคำเยียง ไทตรง ไทอ้ายตอน และไทอาหม ซึ่งชาวไทอาหมเป็นชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดในพื้นที่รัฐอัสสัม

ดังนั้นจึงเห็นว่าประชากรในประเทศอินเดียแต่ละพื้นที่จะมีรูปแบบการดำรงชีวิตในสังคมที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่ยึดถือปฏิบัติเหมือนกันนั้นคือการเฉลิมฉลองในเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ในรัฐอัสสัม ด้วยความหลากหลายทางชาติพันธุ์จึงทำให้การเรียกชื่อของเทศกาลที่ถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ของรัฐอัสสัมนั้นมีความแตกต่างกันไปตามชาติพันธุ์เช่น ชาวอัสสัม เรียกว่า รอนกาลิ บิฮู (Rongali Bihu) หรือ บอฮักบิฮู (Bohag Bihu) ชาวไทอาหม เรียกว่า ปอยปิฮู (Poi Pi Hu) ชาวไทพ่าเก เรียกว่า ปอยสังแก่น (Poi Sangken) แม้จะมีชื่อเรียกและรูปแบบการจัดเทศกาลที่ต่างกัน แต่วัตถุประสงค์ของการจัดเทศกาลนั้นมีความเหมือนกันคือ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในช่วงเทศกาลวันขึ้นปีใหม่

เมื่อวันที่ 10 – 17 เมษายน 2561 ผู้เขียนมีโอกาสได้เดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามดนตรีในเทศกาลบิฮู ณ เมืองจอร์ฮัต รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ของชาวอัสสัมที่เรียกว่า รอนกาลิ บิฮู (Rongal Bihu) หรือ บอฮัคบิฮู (Bohag Bihu) มีการแสดงดนตรีในเทศกาลบิฮู การศึกษาข้อมูลในพื้นที่ทำให้ได้เห็นบรรยากาศอย่างใกล้ชิด การมีโอกาสดูสนทนากับผู้คนในพื้นที่ทำให้เข้าใจความหมายของเทศกาลบิฮูที่มีต่อความรู้สึกของคนท้องถิ่น อีกทั้งดนตรีที่เป็นส่วนหนึ่งของเทศกาลนี้นั้นคือ องค์กรประกอบสำคัญที่ทำให้เทศกาลบิฮูของชาวอัสสัม โดยเฉพาะที่ จอร์ฮัต ไทแซบ (Jorhat Taisab) มีชีวิตชีวามากขึ้น ซึ่ง ปริยาภิ บารูอา (Priyakhi Baruah) ชาวท้องถิ่น ซึ่งเป็นนักร้องในเทศกาลบิฮู ได้อธิบายว่า “เทศกาลบิฮูมีการจัดเลี้ยงฉลองติดต่อกันเป็นเวลาเจ็ดวัน ตั้งแต่วันที่ 14-20 เมษายนของทุกปี” (Barua, P., 2561, สัมภาษณ์)

ดังนั้นจะพบว่าเทศกาลบิฮูมีอิทธิพลกับประชากรในรัฐอัสสัม และองค์กรประกอบที่สำคัญในเทศกาลบิฮูนั้นนั่นคือ ดนตรี ซึ่งล้วนใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองประกอบการบรรเลง มีความเฉพาะตัว และมีความโดดเด่น ผสมผสานกันอย่างลงตัว ซึ่งหากขาดเครื่องดนตรีไปประเภทใดประเภทหนึ่ง อรรถรสของผู้ฟังและองค์กรประกอบของดนตรีที่จะบ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของชาวอัสสัมจะขาดหายไป ทั้งยังมีนัยแฝงถึงบทบาทสำคัญต่างๆ ผู้เขียนจึงสนใจอธิบายดนตรีในเทศกาลบิฮู โดยแบ่งออกเป็นสามส่วน คือ -ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาลบิฮู ดนตรีที่ปรากฏในเทศกาลบิฮู บทบาทของดนตรีในเทศกาลบิฮู เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและบทบาทของดนตรีที่เกิดขึ้นต่อสังคมในรัฐอัสสัมอย่างไร

เทศกาลบิฮู

บิฮู (Bihu) เป็นเทศกาลใหญ่ที่ได้รับความนิยม จัดขึ้นเฉพาะในรัฐอัสสัม ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของชาวอัสสัม เป็นช่วงเวลาของการเฉลิมฉลอง การแสดง ความรื่นเริง ประกอบด้วยการเต้นรำ และบรรเลงดนตรี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์การเริ่มต้นวันแรกของปีปฏิทินของชาวอัสสัม นอกจากนี้ยังมีการเฉลิมฉลองของชาวอัสสัมในต่างประเทศ ซึ่งเป็นบุคคลพลัดถิ่นที่อาศัยอยู่ทั่วโลกอีกด้วย

นักวิชาการ ลีลา โกวกอย (Lila Gogoi) ได้กล่าวถึงเทศกาลบิฮูว่า “บิฮู” เป็นเทศกาลที่มีจุดกำเนิดในกลุ่มตระกูล ออสโตร-เอเชียติก มองโกลลอยด์ และ “ชาวอาหม” ก่อนที่จะเข้ามายังอัสสัม ที่มีเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร คล้ายคลึงกับเทศกาลนี้ แม้ว่า “บิฮู” จะมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของอัสสัม ไม่มากนัก แต่กลุ่มคนออสโตร-เอเชียติก ก็ยึดถือปฏิบัติอย่างมาก (Gogoi, L., 1961, p.61 อ้างถึงใน ดำรงพล อินทร์จันทร์, 2545, น.144)

พัสปัทฮาร์ โกวกอย (Puspadhar Gogoi) ซึ่งเป็นนักวิชาการและผู้นำ ชาวอาหม กล่าวว่า กระบวนการของโลกยุคใหม่ ได้เปลี่ยนรูปแบบการแสดงบิฮู ไปสู่ระดับเวทีมากขึ้น ไม่เพียงการรำบิฮู เท่านั้น แต่รวมถึงเทศกาลบิฮูทั้งหมด ให้เป็นเทศกาลของรัฐ-ชาติ ทั้งที่ระยะแรก คนฮินดูวรรณะสูงมองบิฮูด้วยสายตา ดูแคลนว่าเป็น “การเต้นรำย่วยวนทางเพศของกลุ่มชนที่ไร้อารยธรรมด้วยท่าทาง หยิ่งยโส” รวมไปถึงมีการห้ามการแสดงบิฮูระหว่างที่อังกฤษปกครอง แต่ชาวอาหม ไม่เคยละทิ้งหรือกลัว ยังคงประกอบการแสดงนี้โดยตลอด แล้วเมื่อคนกลุ่มอื่น เริ่มยอมรับมากขึ้นโดยเฉพาะในเขตอัสสัมตอนบน และในกลุ่มชนเผ่าเช่น มิซซิง จิงโป ดิวรี โบโด เป็นต้น จากนั้นจึงค่อยแพร่หลายไปยังเขตอัสสัมตอนล่าง (Gogoi, P., 1996, p.34 อ้างใน ดำรงพล อินทร์จันทร์ 2545, น.144)

ในหนึ่งปีจะมีการจัดแสดงบิฮู 3 ครั้ง ซึ่งประกอบไปด้วยการร้องเพลง การเต้นรำ และการแสดงดนตรี ที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานรื่นเริง ให้กับคนในรัฐอัสสัมอย่างมาก ได้แก่

1. รอนกาลิ บิฮู (Rongal Bihu) หรือ บอฮักบิฮู (Bohag Bihu) จัดขึ้น ในช่วงกลางเดือนเมษายน เพื่อต้อนรับฤดูใบไม้ผลิ ในช่วงระยะเวลานี้เป็น การเฉลิมฉลองเริ่มต้นการเพาะปลูก เกษตรกรเตรียมดิน เพื่อการปลูกข้าวในช่วงต่อไป ท่ามกลางบรรยากาศที่สนุกสนาน ผู้หญิงจะจัดเตรียมขนมที่ทำจากข้าวและมะพร้าว ในหลายรูปแบบ เช่น พิทา (Pitha) โจลปัน (Jolpan) เป็นต้น

2. กาทิ บิฮู (Kati Bihu) จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงระยะเวลา ใกล้การเก็บเกี่ยวผลผลิต บรรยากาศภายในงานไม่รื่นเริงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับ

รอนกาลิ บิฮู (Rongal Bihu) บรรยากาศในช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาแห่งความศักดิ์สิทธิ์ มีความเจียบสงบ จะมีการจุดตะเกียงไว้บริเวณยุ่งฉาง ปลายนา คอกสัตว์ พื้นบ้าน เพื่อเป็นการปกป้องต้นข้าวที่กำลังเจริญเติบโตจากแมลงต่าง ๆ และความชั่วร้าย มีการจุดตะเกียงแขวนไว้บนยอดลำไม้ไผ่สูง ๆ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าวิญญาณของคนที่ยาญนั้นได้เปสวรรค์ มีการแลกเปลี่ยนขนมพิทา ซึ่งเป็นขนมประจำเทศกาล และมอบคำอวยพรให้ซึ่งกันและกัน

3. มัค บิฮู (Magh Bihu) มาจากคำว่า Magh แปลว่าการกินและความสนุกสนาน จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนมกราคม เป็นช่วงเวลาของการเก็บเกี่ยว ผลผลิต มีการประกอบพิธีกรรมรวมทั้งสิ้น 3 วัน โดยวันแรกก่อนเทศกาล เรียกว่า อูรูกา (Uruka) เด็กวัยรุ่นผู้ชายจะไปทุ่งนา มักจะเลือกที่ใกล้แม่น้ำ ปลุกกระท่อมที่ทำจากฟางในช่วงเวลากลางคืน มีการเตรียมทำอาหารและเลี้ยงฉลองกันทั่วหมู่บ้านตลอดทั้งคืน อยู่บริเวณรอบ ๆ กองฟืน เรียกว่า เมจิ (Meji) แปลว่า กองฟืน ซึ่งตัดขึ้นได้ขนาดที่พอดี ฟิงกันไปมาเป็นรูปทรงคล้ายวัด โดยมีไม้ไผ่ยึดไว้ตรงกลาง และมีต้นกล้วยรายล้อมสี่มุม คืนที่สองเป็นค่ำคืนของ อูรูกา (Uruka) มีการเฉลิมฉลองด้วยการร้องเพลง เล่นดนตรี รอบ ๆ เมจิ เช้าวันรุ่งขึ้น มีการเผาเมจิ ผู้คนมาเียนรอบ ๆ เมจิ แล้วโยนขนมที่ทำจากข้าว และหมากลงไปในกองไฟ เพื่อสวดและบูชาเทพเจ้าแห่งไฟ หลังจากนั้นชาวบ้านจะนำฟืนที่เผาไม่หมดกลับมาโยนไว้ในสวนผลไม้ เป็นความเชื่อว่าหากทำเช่นนี้ได้ผลผลิตทางการเกษตรดี และจะมีการเล่นตลอดทั้งวัน ได้แก่ ชนควาย ชนไก่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมแบบดั้งเดิม คือ เมดัมผี (me-dam-me-phi) ซึ่งเป็นพิธีกรรมเฉลิมฉลองที่กษัตริย์และบรรดาข้าราชการ จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่หลังจากได้รับชัยชนะจากการทำศึก มีการบูชาสัตว์หลายชนิด ระหว่างการประกอบพิธี ได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย หมู ไก่ พร้อมด้วยผลไม้เป็นจำนวนมาก จะพบว่า การจัดงานเทศกาลบิฮูมีความเกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ รอนกาลิ บิฮู จัดขึ้นช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเพาะปลูก กาดิ บิฮู จัดขึ้นช่วงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิต มัค บิฮู จัดขึ้นช่วงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงเวลา

ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทั้ง 3 ช่วงเวลาจะมีวิธีการปฏิบัติเข้าร่วมในเทศกาลที่แตกต่างกัน เช่น รอนกาลิ บิฮู เป็นการเริ่มต้นเพาะปลูก มีความสนุกสนาน รื่นเริง พอเข้าสู่ช่วงเทศกาล กาดิ บิฮู จะเริ่มมีบรรยากาศที่ผู้เข้าร่วมต้องอยู่ในกิริยาที่สำรวม ไม่สนุกสนานเท่ารอนกาลิ บิฮู แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้ทั้ง 3 ช่วงเวลา คือ ดนตรี

ในส่วนของเทศกาลบิฮูผู้เขียนจะบรรยายเกี่ยวกับสิ่งที่พบในเทศกาลรอนกาลิ บิฮู ช่วงเดือนเมษายน ได้แก่ การแต่งกายของผู้ชายและผู้หญิง อาหารประจำเทศกาล การแสดงบิฮู และดนตรีในเทศกาลบิฮู

การแต่งกายชุดพื้นถิ่น

ภาพที่ 2 การแต่งกายชุดพื้นถิ่นของผู้หญิง
(ภาวิณี ธีรวิฑูมิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

ผู้หญิงสวมชุดพื้นเมืองสีแดง ประกอบไปด้วย เสื้อสีแดงแขนยาว (Blouse) ผ้าที่คลุมภายนอก (Muga Riha) ผ้านุ่ง (Muga Mekhela) รวบผมตึง แต่งหน้า ทาปากแดง ผ้าพาดบ่า เรียกว่า กามูซา (Gamusa) ทำจากผ้าไหมทอ หมวกทรงกรวย พื้นบ้านของฮัสสัม เรียกว่า จาปี (Jaapi) และติดเครื่องดนตรี ลาโฮลิต โกวโกวนา (Lahori Gogona) เสียบไว้กับผม ใส่เครื่องประดับกำไลเงินไว้ที่แขนทั้งสองข้าง

ภาพที่ 3 การแต่งกายชุดพื้นถิ่นของผู้ชาย
(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

ผู้ชายนุ่งโสร่ง ที่ทำจากผ้าพื้นเมืองนำ กามูซา (Gamusa) คาดไว้ที่เอว โปกผ้าไว้ที่ศีรษะ หรือนำมาคล้องคอ ผูกผ้าสีแดงไว้ที่ข้อมือ

อาหารประจำเทศกาลบิฮู

อาหารประจำเทศกาลบิฮู มีทั้ง 5 อย่าง ได้แก่ ข้าวแช่ หมูสามชั้น ผัดผัก ผัดไข่มดแดงกับไข่ เหล้าที่ทำจากข้าว และมีการมอบคำอวยพรให้แก่กัน

ภาพที่ 4 อาหารในเทศกาลบิฮู
(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

การแสดงบิฮู

นักดนตรี ซึ่งเป็นผู้ชายยืนเรียงกันในรูปแบบครึ่งวงกลม บรรเลงเพลงในรูปแบบที่คุ้นเคย มีการร้องเพลงโดยผู้ชายและผู้หญิงสลับกันร้อง และมีผู้หญิง ซึ่งเป็นคนเต้นรำเต้นอยู่พื้นที่ด้านใน เสียงกลองเริ่มเร็วและดังมากขึ้น เร่งจังหวะ การเต้นให้เร็วขึ้น มีการบรรเลงเครื่องดนตรีสลับกันไปแต่ละเครื่องเพื่อให้มีบทบาทในบทเพลง ส่วนการเต้นเรียกได้ที่ใช้แทบทุกส่วนของร่างกาย ได้แก่ มือ แขน ขา เท้า สะโพก หลัง เอว มีทั้งเดินหน้า ถอยหลัง หมุนตัว กำมือ แบมือ ผู้แสดงร้องรำทำเพลงกันอย่างสนุกสนาน แม้แต่ผู้ชมเองก็อดไม่ได้ที่จะขยับตัวไปตามสัญชาตญาณ สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้ชมได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 5 การแสดงบิฮูโดยผู้ชาย
(ภาวิณี ธีรรุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

จะเห็นได้ว่า เทศกาลบิฮู แต่เดิมมีความเกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ในรัฐอัสสัม ทุกคนในรัฐอัสสัม สามารถเข้าร่วมเทศกาลนี้ได้ โดยไม่มีการจำกัดกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันของความเชื่อทางศาสนาและไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ ถือเป็น การเชื่อมความสัมพันธ์ของคนทุกชนชั้น ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีขึ้นในรัฐอัสสัม ทั้งยังเป็นการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวอัสสัมด้วย โดยให้คนภายนอกวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในเทศกาลบิฮูได้ ดังนั้นในเทศกาลบิฮู

จึงเป็นการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของชาวอัสสัมได้อย่างชัดเจนผ่านการแต่งกายที่มีความโดดเด่น อาหาร เครื่องดนตรีพื้นถิ่น บทเพลงที่มีท่วงทำนองและคำร้องในภาษาอัสสัมมีส ทำทางการแสดงที่มีความเฉพาะตัว

ดนตรีในเทศกาลบิฮู

องค์ประกอบสำคัญในเทศกาลบิฮู คือ ดนตรี ซึ่งการแสดงดนตรีที่ปรากฏในเทศกาลบิฮูนั้น จะมีลักษณะเป็นวงดนตรีเครื่องวงกลมยืนบรรเลง นักแสดงยืนอยู่ด้านในเครื่องวงกลม นักดนตรีและนักแสดงแต่งกายด้วยชุดพื้นถิ่น นักดนตรีบรรเลงดนตรีโดยใช้เครื่องดนตรีพื้นถิ่น การบรรเลงเครื่องดนตรีทุกชิ้นที่ใช้ประกอบการแสดงล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์บทเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่สามารถตัดออกจากการแสดงได้ เครื่องดนตรีที่พบมีลักษณะการบรรเลงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตี และเป่าเครื่องดนตรีที่พบในเทศกาลบอฮักบิฮู (Bohag Bihu) ดอล (Dhol) คือ กลอง เป็นเครื่องดนตรีแบบดั้งเดิมในรัฐอัสสัม พบเห็นเครื่องดนตรีนี้อย่างแพร่หลายในเทศกาลรอนกาลิ บิฮู (Rongali Bihu) ซึ่งเป็นช่วงการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ในรัฐอัสสัม มีลักษณะการบรรเลงโดยการตี หน้าที่ของเครื่องดนตรี คือ ใช้ประกอบจังหวะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในส่วนของดนตรี เสียงของกลองมีความดัง ก้องกังวาน มีลักษณะเหมือนถั่ง ทำจากไม้ปลายทั้งสองด้านถูกปิดด้วยหนังสัตว์ สามารถปรับความยืดหยุ่นได้ ผู้บรรเลงจะต้องผูกเชือกหรือผ้าไว้ทั้งสองด้านของกลอง เพื่อไว้สำหรับคล้องคอในขณะที่บรรเลง วิธีการบรรเลง คือ ใช้มือและไม้เฝือกที่ทำไว้สำหรับเป็นที่ยึด ด้านหนึ่งใช้มือตี อีกด้านหนึ่งใช้ไม้ตี สามารถตีได้ทั้ง 2 ด้าน

ภาพที่ 6 เครื่องดนตรี ดอล (Dhol)

(ภาวิณี ธีรวิฑูมิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

ปีปา (Pepa) เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีที่สำคัญและเป็นเครื่องดนตรีที่สำหรับงานเฉลิมฉลองของชาวอีสาน มีลักษณะการบรรเลงโดยการตี เป็นเครื่องเป่าทำจากเขาควาย ซึ่งมีลักษณะคล้ายเครื่องดนตรีที่พบเห็นในประเทศไทยคือ สะโน หรือเรียกว่าปีเขาควาย โดยทั่วไปปีปาจะบรรเลงโดยนักดนตรีที่เป็นผู้ชาย เรียกว่าปีปาวา (Pepawa) ในขณะที่นักดนตรีบรรเลงปีปา นักดนตรีคนอื่นที่เหลือจะบรรเลงโดยการตบมือเล่นบรรเลงโตวก้า (Toka) พร้อมกัน ผู้บรรเลงดอล (Dhol) จะต้องลดความดังลง เพื่อให้เสียงของปีปา (Pepa) ขณะบรรเลงมีความโดดเด่นหน้าที่ของเครื่องดนตรี คือ เป็นเครื่องดนตรีบรรเลงเดี่ยว ในช่วงต้นเพลง ช่วงกลางเพลงที่เป็นท่อนโซโล่ หรือบางครั้งบรรเลงไปพร้อมกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวง

ภาพที่ 7 เครื่องดนตรี ปีปา (Pepa)

(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

โกวโกวนา (Gogona) เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ไผ่ มีลักษณะการบรรเลงโดยการเป่าและตี คือ นำเครื่องดนตรีนี้ถือไว้ระดับปาก เพื่อใช้ปากเป่าส่วนอีกมือหนึ่งใช้ตีที่เครื่องดนตรี จะเกิดเสียงจากการสั่นสะเทือน ซึ่งเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงแหลม สร้างสีสันให้กับวงดนตรีเป็นอย่างมาก นิยมใช้เครื่องดนตรีนี้กันอย่างแพร่หลายในเทศกาลบิฮู และมีลักษณะเดียวกันกับเครื่องดนตรีที่พบเห็นในประเทศไทย เรียกเครื่องดนตรีนี้ว่า จิ้งห่อง หน้าทีของโกวโกวนา คือ บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวง ใช้บรรเลงในบทเพลงพื้นบ้าน โดยส่วนใหญ่ผู้บรรเลงจะเป็นผู้หญิงที่เป็นนักแสดงเต้นรำ โกวโกวนาไม่ใช่เครื่องดนตรีเฉพาะผู้หญิง เพราะผู้ชายที่เป็นนักดนตรีก็สามารถนำเครื่องดนตรีนี้มาบรรเลงได้เช่นกัน ซึ่งได้แบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แรมดาน โกวโกวนา (Ramdhan Gogona) บรรเลงโดยผู้ชาย มีขนาดสั้นลงเล็กน้อยและหนักกว่า ลาโฮริ โกวโกวนา (Lahori Gogona) เพื่อให้พอดีกับมือคนทั่วไป เครื่องดนตรีชนิดนี้ก่อนทำการแสดงจะผูกไว้รอบเอวกับขลุ่ยของนักแสดงหรือเสียบไว้ที่ผ้าพื้นเมืองที่พันอยู่รอบศีรษะของนักแสดง
2. ลาโฮริ โกวโกวนา (Lahori Gogona) บรรเลงโดยผู้หญิง มีขนาดพอดีกับมือของผู้หญิง ดังนั้นจึงมีขนาดเล็กลงและยาวกว่า แรมดาน โกวโกวนา (Ramdhan Gogona) โดยทั่วไปเครื่องดนตรีนี้จะถูกเสียบติดไว้กับผมที่รวบดึงของนักเต้นรำ

ภาพที่ 8 เครื่องดนตรี โทวโกวนา (Gogona)
(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

โทวก้า (Tokka) เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมและนำมาบรรเลงในเพลงพื้นบ้าน มีลักษณะการบรรเลงโดยการตี ซึ่งมีการบรรเลงที่ไม่ซับซ้อน ผู้บรรเลงสามารถที่จะเรียนรู้และฝึกฝน สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีนี้ได้ในเวลาไม่นานนัก ทำจากไม้ไผ่ มีลักษณะเป็นทรงกระบอก มีลักษณะทรงกระบอกไม้ไผ่แบ่งเป็น 2 ด้าน ด้านล่างจะเป็นท่อกระบอก ด้านบนจะมีการตัดแต่งลักษณะเหมือนลิ้น 2 ด้าน โดยตัดให้ด้านข้างมีลักษณะเว้า เมื่อนำมาบรรเลงโดยการตี ด้านที่ถูกตัดแต่งจะเกิดเสียง หน้าที่ของเครื่องดนตรี คือ ใช้ประกอบจังหวะ เสียงของเครื่องดนตรีจะคล้ายกับเสียงตบมือ ที่มาจากเครื่องดนตรีนี้มาจากเสียงตบมือ โดยปกติจะตบมือในจังหวะหลัก ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการบรรเลง จึงได้มีการพัฒนาเครื่องดนตรีขึ้นนี้ขึ้น โดยเปลี่ยนจากการใช้มือมาเป็นเครื่องดนตรีแทน

ภาพที่ 9 เครื่องดนตรี โทวก้า (Toka)
(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

บาฮิ (Baahi) มีลักษณะคล้ายเครื่องดนตรีที่พบในประเทศไทย คือ ขลุ่ย ทำจากไม้ไผ่ มีลักษณะการบรรเลงโดยการเป่า หน้าที่ของเครื่องดนตรี คือ เป็นเครื่องดนตรีบรรเลงเดี่ยว และบรรเลงพร้อมดนตรีเป็นเมโลดี้หลักของบทเพลง นิยมใช้บรรเลงกันอย่างแพร่หลายในรัฐอัสสัม เป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาท ความสำคัญในการบรรเลงดนตรีช่วงเทศกาลบิฮู

ภาพที่ 10 เครื่องดนตรี บาฮิ (Baahi)
(ภาวิณี ธีรวุฒิ, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

ทอล (Taal) คำนี้มาจากคำภาษาสันสกฤต หมายถึงการตบมือ เป็นส่วนหนึ่งของดนตรีและวัฒนธรรมของอินเดีย มีลักษณะเดียวกันกับเครื่องดนตรีที่พบเห็นในประเทศไทย เรียกเครื่องดนตรีนี้ว่า ฉาบ ซึ่งใช้ในประเพณีดั้งเดิมต่าง ๆ ทำจากทองเหลือง มีลักษณะการบรรเลงโดยการตี วิธีบรรเลง คือ นำมาตีประกบกัน จะเกิดเสียงที่ดังและอยู่ในโทนเสียงแหลม เมื่อบรรเลงร่วมกับวงดนตรีจะให้ความรู้สึกน่าเกรงขาม ศักดิ์สิทธิ์ หน้าที่ของเครื่องดนตรี

ภาพที่ 11 เครื่องดนตรี ทอล (Taal)

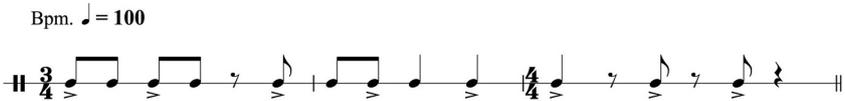
(ภาวิณี ธีรวิทย์, ผู้ถ่ายภาพ, 2561)

แมนจिरา (Manjira) ทำจากทองเหลือง มีขนาดเล็กกว่า Taal จะพบเครื่องดนตรีชิ้นนี้ในบทเพลงดนตรีพื้นบ้านและการสักการบูชาทางศาสนา นำเชือกมาร้อยไว้เพื่อเป็นที่จับขณะทำการบรรเลง มีลักษณะการบรรเลงโดยการตี หน้าที่ของเครื่องดนตรี คือ บรรเลงไปพร้อมกับกลองในจังหวะเดียวกัน และมีลักษณะเดียวกันกับเครื่องดนตรีที่พบเห็นในประเทศไทย เรียกเครื่องดนตรีนี้ว่า ฉิ่ง

จะเห็นได้ว่าเครื่องดนตรีที่ปรากฏในเทศกาลบิฐู ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านหลายประเภทที่มีความโดดเด่นแตกต่างกันนำมาบรรเลงร่วมกัน โดยเฉพาะเครื่องดนตรีประเภทตี เป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญในการบรรเลงเพลงบิฐู คือ ดอล ทำหน้าที่เป็นเครื่องดนตรีหลักคอยควบคุม

อัตราจังหวะและอัตราส่วนของจังหวะในเพลงบรรเลง รวมทั้งมีเทคนิคเฉพาะในการบรรเลงโดยการตีด้วยมือเปล่าและใช้ไม้ตี เทคนิคของการตีกลอง สามารถทำให้เสียงที่หลากหลายทั้งเสียงแหลม เสียงก้องกังวาน เป็นเครื่องดนตรีที่พบเห็นได้ในเขตรัฐอัสสัมเท่านั้น เนื่องด้วยดอลเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะที่สำคัญในบทเพลง ผู้เขียนจึงนำตัวอย่างจังหวะของดอลในบทเพลง โอ นาโซวนิ (O nasoni) ซึ่งเป็นเพลงบิฮูดั้งเดิมมานำเสนอให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของดนตรี ความโดดเด่นของจังหวะที่ใช้บรรเลง สำหรับเพลง โอ นาโซวนิ ในปัจจุบันบทเพลงนี้มีการผสมผสานดนตรีตะวันตกเกิดเป็นเพลงสมัยนิยม ซึ่ง ชาว์ สุคัม ชาว์สิงห์ (Chao SuKham Chaosing) ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลบิฮู กล่าวว่า “เพลง โอ นาโซวนิ เป็นเพลงบิฮูดั้งเดิมปัจจุบันมีการนำมาขับร้องโดย ชูปิน การ์ก ซึ่งเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียง และเป็นนักแสดงจากเมืองจอร์हत (Jorhat) รัฐอัสสัม” (Chaosing, C.S., 2561, สัมภาษณ์)

ตัวอย่างกระสวนจังหวะของดอล ในบทเพลง โอ นาโซวนิ (O nasoni)

จากตัวอย่างของกระสวนจังหวะดอลในเพลง โอ นาโซวนิ จะปรากฏในขณะที่บรรเลง 3 ห้องเพลงสุดท้ายของ 1 ท่อนเพลง (Verse) ซึ่งใน 1 ท่อนเพลงจะบรรเลง 30 ห้องเพลง ห้องเพลงที่ 1- 28 จะบรรเลงในสัดส่วนจังหวะที่ 3/4 ดังปรากฏในห้องเพลงที่ 1 ตามตัวอย่าง ห้องเพลงที่ 29 จะบรรเลงในสัดส่วนจังหวะที่ 3/4 ดังปรากฏในห้องเพลงที่ 2 ตามตัวอย่าง และห้องเพลงที่ 30 มีการบรรเลงในสัดส่วนจังหวะที่ 4/4 ดังปรากฏในห้องเพลงที่ 3 ตามตัวอย่าง เมื่อบรรเลงครบ 1 ท่อนเพลงเมื่อบรรเลงครบ 1 ท่อนเพลงแล้วจะวนกลับไปสัดส่วนจังหวะที่ 3/4 เพื่อบรรเลงให้ท่อนเพลงที่ 2 ซึ่งมีลักษณะการบรรเลงเหมือนท่อนเพลงที่ 1 จะพบว่าลักษณะเด่นคือมีอัตราความเร็วคงที่ มีความโดดเด่นในเรื่องการปรับเปลี่ยนสัดส่วนของจังหวะในเพลง ซึ่งจังหวะจะเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการปรับเปลี่ยนท่าทางการเต้นให้กับนักแสดง และเป็นสัญญาณในการบรรเลงเครื่องดนตรีให้กับนักดนตรีอีกด้วย

ตัวอย่าง คำร้อง 1 ท่อนเพลง โอ นาโซนิ

คำร้อง	การออกเสียง	ความหมาย
o nasoni matitu, ahila Ajirbihi toli loi	โอ นาโซนิ มาติลู อาฮีลา อาจีบิฮู โตลิ ลอย	นักเต้นรำ ฉันเรียกหาคุณ แล้วคุณก็มา
o nasoni bihu nu nasiboloi	โอ นาโซนิ บิฮู นู นาสิโบลอย	มาร่วมเต้นรำปฐูกันเถอะ
hasoti tamul khon o nasoni	ฮาโซติตามูล คอน โอ นาโซนิ	ผ้าเช็ดหน้าที่ห่อหมากไว้ มอบให้กับแขกที่มาเยือน
Kakei nu diye jaba tumi	กาเก นู ดิเย จาบา ตูมิ	คุณจะมอบผ้าผืนนี้กับใคร

คำร้องใช้ภาษาอัสสัมมิส ความหมายของเพลงโอ นาโซนิ กล่าวถึงการเชื้อเชิญให้หญิงสาวซึ่งเป็นนักเต้น ออกมาเต้นรำมอบความบันเทิง และในการเต้นรำนั้นหญิงสาวจะนำหมากห่อใส่ผ้าเช็ดหน้าติดตัวไว้ด้วย เพื่อมอบให้กับแขกผู้มาเยือนรัฐอัสสัม มีการหยอกล้อกันถึงผ้าที่ห่อหมากนี้ว่าจะมอบให้ใคร ในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวอัสสัมในเรื่องของธรรมเนียมปฏิบัติในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ความมีน้ำใจต่อผู้มาเยี่ยมเยือน ทั้งยังเป็นการอ้างอัตลักษณ์ทางภาษาของตนเองไว้โดยผ่านบทเพลง และไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน ชาวอัสสัมยังคงรักษาธรรมเนียมนี้ไว้ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการตีความบทเพลงปฐูมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รีฮันนา แคชกี (Kheshgi, R.,2016, p.70) ที่ได้กล่าวถึงบทเพลงของเทศกาลปฐูในงานวิจัยของเขาว่า คำร้องของบทเพลงปฐูได้บรรยายถึงความรัก บางเพลงให้ความรู้สึกโหยหาอดีตนึกถึงความหลัง โดยมีการถ่ายทอดบทเพลงผ่านน้ำเสียงของนักร้อง เล่าเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ผ่านบทเพลง ดำเนินทำนองใช้บันไดเสียงเพนทาโทนิค ทิศทางของเสียงที่สูงขึ้นและต่ำลงอยู่ในโครงสร้างไมเนอร์ ในส่วนของการแสดงนักแสดงผู้ชายจะเชื้อเชิญนักแสดงผู้หญิงออกมาเต้นรำ โดยมีกลองบรรเลงประกอบในจังหวะสวิง

จากคำกล่าวของ รีฮันนา แคชกี จะพบว่าเพลงบิฮูมีนัยแฝง โดยมีดนตรีเป็นเครื่องมือสำคัญ ผ่านการนำเสนอของผู้แสดง ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวอัสสัม ให้ผู้ฟังได้รับรู้ผ่านบทเพลง ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเข้าถึงบทเพลงได้ง่าย ในปัจจุบัน นอกจากการแสดงดนตรีบิฮูแบบดั้งเดิม ยังมีดนตรีบิฮูสมัยใหม่ซึ่งมีการผสมผสานเครื่องดนตรีสากลเข้ามาในวงดนตรี ใช้ดนตรีตะวันตกทดแทนเสียงของเครื่องดนตรีพื้นถิ่น และมีการใช้เทคโนโลยีทางดนตรีผลิตผลงานเพลง รวมถึงเนื้อเพลงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยด้วยเช่นกัน

ดังนั้นเครื่องดนตรีที่ปรากฏในเทศกาลบิฮูนั้น ล้วนมีหน้าที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญขาดเครื่องดนตรีใดไปไม่ได้ โดยการมีความหมายแฝงเพื่อบอกเล่าเรื่องราวผ่านเสียงในแต่ละท่วงทำนองที่บรรเลง และดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มอรรถรสในการรับฟังให้กับนักแสดงและผู้ชม รูปแบบของการบรรเลง โดยเฉพาะเครื่องดนตรีดอลมีเอกลักษณ์เฉพาะในการบรรเลงและมีความสำคัญต่อนักแสดง นักดนตรี รวมถึงผู้ชมมีการบรรยายเรื่องราวต่างๆตามสภาพสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบันผ่านบทร้อง สิ่งนี้คือการถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้ฟังโดยทางตรง กล่าวคือ ในขณะที่บทเพลงบรรเลงไปด้วยความบันเทิง สนุกสนานและผ่อนคลายนั้น ผู้ฟังจะเกิดกระบวนการจดจำเนื้อเพลง ผู้ฟังจะซึมซับเรื่องราวต่างๆ ผ่านบทเพลงในขณะที่เปล่งเสียงร้องเมื่อจำเนื้อเพลงได้จะทำให้ผู้ฟังทราบถึงความหมายของบทเพลง

บทบาทของดนตรีในเทศกาลบิฮู

ดนตรีในเทศกาลบิฮู นอกจากมอบความบันเทิงให้กับผู้ชมแล้ว ยังแสดงถึงตัวตนของชาวอัสสัมผ่านเนื้อร้อง การเต้น การแสดงดนตรี การแต่งกาย ในส่วนของการแสดงไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อแสวงหาผลกำไรจากนักท่องเที่ยว แต่เป็นการแสดงเพื่อรักษาขนบประเพณีของชาวอัสสัม ซึ่งอัตลักษณ์ที่โดดเด่นสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และยังเป็นการเผยแพร่อัตลักษณ์ที่มีความเฉพาะไม่เหมือนใคร นอกเหนือจากการแสดงยังมีการจัดการแข่งขันดนตรีบิฮูอีกด้วย

บทบาทสำคัญของดนตรีในเทศกาลบิฮู สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. บทเพลงสะท้อนภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาวอัสสัม โดยเรื่องราวของบทเพลงที่นำมาแสดงนั้น มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวข้าว ความรัก ศาสนา ธรรมชาติ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งจะแยกประเภทของบทเพลงจากความหมาย เนื่องจากเดิมไม่มีการระบุชื่อเพลง ซึ่ง ปรียากิ บารูอา (Priyakhi Baruah) นักร้องในเทศกาลบิฮู ได้อธิบายถึงชื่อเพลงบิฮูว่า “ดนตรีบิฮูที่เป็นแบบดั้งเดิม จะไม่มีการระบุชื่อเพลงและไม่ทราบที่มาของผู้ประพันธ์เพลง แต่ในปัจจุบันดนตรีบิฮูมีการเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยขึ้น โดยมีการบันทึกเพลงบิฮู ใช้เครื่องดนตรีสากลเข้ามาแทนเสียงเครื่องดนตรีดั้งเดิม และมีการตั้งชื่อบทเพลงบิฮู” Priyakhi Baruah(2561, สัมภาษณ์) ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการตั้งชื่อเพลงบิฮูเช่น เพลงโอนาสอนิ (O nasoni), กุส กุส (Kus Kus), โนวาดิ กอย (Nodi goi), ไท ซู ทิน ซาเรกฮัท (Tai Siu Tin Saraighat), โมวริลอง โมวริลอง ลากิ จาย (Morilong Morilong Lagi Jai), พิริทิตี พิริทิตี (Piriti Piriti) ซึ่งเพลงเหล่านี้มีความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น
2. บรรเลงเพื่อความบันเทิงในเทศกาลบิฮู เพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนานให้กับผู้คนที่เข้าร่วมในเทศกาลและบรรยากาศภายในงาน ผู้คนที่มาร่วมงานต่างเดินทางมาร่วมงานด้วยความกระปรี้กระเปร่า โดยมีเสียงดนตรีดึงดูดความสนใจของผู้เข้าร่วมงาน
3. บทบาทด้านการสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีของชาวอัสสัมผ่านกระบวนการสืบทอด โดยถ่ายทอดความรู้ทางด้านดนตรีจากรุ่นสู่รุ่น จะเห็นได้ว่านักแสดงและนักดนตรีจะมีช่วงวัยที่แตกต่างกัน มีตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ หรือแม้แต่ว่าผู้เข้าร่วมเทศกาลไม่ว่าจะวัยเด็กหรือผู้ใหญ่ก็สามารถร่วมแสดงในการแสดงบิฮูได้จากการเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมต่างๆที่ถูกส่งผ่านทางดนตรีในเทศกาลบิฮู จึงเป็นส่วนสำคัญในการสืบสานและอนุรักษ์ให้วัฒนธรรมดนตรีนี้ได้เป็นอย่างดี
4. บทบาทด้านการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชน จะพบว่าเมื่อมีการจัดงานเทศกาลบิฮู นักแสดงและนักดนตรีจะร่วมมือร่วมใจกันให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อม เตรียมการแสดง หรือแม้แต่การเตรียมจัดงาน

ผู้คนในรัฐอัสสัมที่มีความเกี่ยวข้องต่างก็พร้อมใจกันจัดเตรียมงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

จะเห็นว่าบทบาทของดนตรีมีความสอดคล้องกันและเป็นเครื่องมือรับใช้สังคม เป็นสื่อกลางในการประสานความกลมเกลียว ความร่วมมือร่วมใจ ได้เป็นอย่างดี เป็นส่วนกลางเชื่อมโยงเรื่องราวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชาวอัสสัม ผ่านบทเพลงที่บรรเลงและการขับร้อง

สรุป

บิฮู เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองที่ได้รับความนิยมในรัฐอัสสัม เทศกาลบิฮู จัดขึ้นทุกปี ปีละ 3 ครั้ง โดยมีช่วงเวลาเป็นตัวกำหนด คือ รอนกาลิ บิฮู (Rongal Bihu) หรือ บอฮักบิฮู (Bohag Bihu) จัดขึ้นช่วงกลางเดือนเมษายน กาทิบิฮู (Kati Bihu) จัดขึ้นในช่วงกลางเดือนตุลาคม มัค บิฮู (Magh Bihu) จัดขึ้นกลางเดือนมกราคม จะเห็นว่ามี การร้องเพลง เต้นรำ บรรเลงดนตรี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในทั้ง 3 ช่วงเวลาจะมีดนตรีบรรเลง การบรรเลงจะมากหรือน้อยนั้นต่างกันไปใน 3 ช่วงเวลาของเทศกาลบิฮู เทศกาลบิฮูถือว่าเป็นภาพสะท้อนทางสังคมและเป็นการรวบรวมวัฒนธรรมที่สูญหายจากในอดีต เป็นเครื่องมือสำคัญในการคืนชีพของวัฒนธรรมอัสสัมและนำไปสู่การยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ มิใช่เป็นเพียงแค่เทศกาลแห่งความสนุกสนานและความรื่นรมย์เท่านั้น ยังเป็นเสมือนแรงบันดาลใจให้ชาวอัสสัมมีความกระตือรือร้นมีพลังในการทำงาน การได้เข้าร่วมในเทศกาลบิฮูในระหว่างทำการเกษตรมีการร้องเพลงเต้นรำกันอย่างสนุกสนานส่งผลให้คนทำงานมีจิตใจที่เบิกบานสดใส ทั้งการร่วมเต้นรำยังส่งผลให้ผู้ที่ทำงานมีร่างกายแข็งแรงด้วยการแสดงในเทศกาลบิฮูเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวอัสสัม โดยใช้บทเพลงเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมแสดงออกซึ่งเป็นตัวแทน ความมีตัวตนในสังคมของชาวอัสสัมได้อย่างถ่องแท้ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ Dhol Pepa Gogona Toka Baahi Taal Manjira ล้วนมีความสำคัญและสัมพันธ์กับชุดการแสดง

ในเทศกาลปฐุ โดยเรื่องราวของบทเพลงที่นำมาแสดงนั้น มีความหมายเกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวข้าว ความรัก ศาสนา ธรรมชาติ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น

เมื่อดนตรีเข้ามารับใช้สังคมในเทศกาลปฐุ นอกจากสร้างความบันเทิงให้กับผู้คนในรัฐอัสสัม ยังมีนัยแฝงสะท้อนภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาวอัสสัม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเรื่องอัตลักษณ์ อภิญา เพื่อองฟูสกุล (2546, น.5-6) กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์ถูกผลิตในบริบทของสังคมที่เชื่อมโยงความคิดของปัจเจกบุคคลและโลกทางสังคม โดยกระทำการผ่านการสร้างสัญลักษณ์ (Symbolizing) ได้แก่ ภาษา ท่าทาง ภาพลักษณ์ และวัตถุต่างๆ ที่เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทน (Stand for) หรือ แสดงถึง (Signify) สิ่งอื่น ทั้งตัวเราเองและสภาพแวดล้อม รวมถึง ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2542, น.4) กล่าวถึงอัตลักษณ์ไว้เช่นกันว่า อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม อัตลักษณ์ คือสิ่งที่ทำให้รู้ว่าเป็น “พวกเรา” หรือ “พวกเขา” หรือ “คนอื่น” อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความแตกต่างระหว่าง “พวกเรา” และ “คนอื่น” ซึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัว “พวกเรา” ดังนั้นดนตรีจึงเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ในเทศกาลปฐุและเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญที่เลือกนำมาเป็นเครื่องมือในการธำรงอัตลักษณ์และรื้อฟื้นวัฒนธรรมที่เลือนหายไปในอดีต แสดงออกซึ่งความเป็น “พวกเดียวกัน” ของชาวอัสสัม

ในส่วนของการฟื้นฟูวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรงพล อินทร์จันทร์ (2545, น.142-144) กล่าวว่า จากการศึกษาการฟื้นฟูวัฒนธรรมของไทอาหมพบว่า ความพยายามในการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มองค์กรในการเคลื่อนไหวเป็นกระบวนการที่ทำให้ความเป็นชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ และได้รับการตอบรับ การบอกเล่าถึง “ความเป็นคนไทอาหม” ที่มีตำแหน่งแห่งที่ท่ามกลางบริบททางสังคมอันความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในอัสสัมปัจจุบันนั้น มีกระบวนการ และปฏิบัติการที่สลับซับซ้อน ทั้งขั้นตอนในการต่อรอง การใช้ เลือกลงร นิยาม ผลิตซ้ำ ผ่านพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างเส้นแบ่งความเหมือน ความต่างระหว่างไทอาหมกับไม่ใช่ไทอาหม ขบวนการฟื้นฟูภาษาและ

วัฒนธรรม จึงเป็นการแสดงตัวตนทางชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านกระบวนการเคลื่อนไหวทั้งในระดับปัจเจกและระดับสาธารณะ ซึ่งมีปฏิบัติการที่ซับซ้อน มีเครื่องมือและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการประดิษฐ์สร้างขึ้นใหม่ หรือเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญหน้าอยู่ และคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ด้วย บางอย่างจำต้องอาศัยแหล่งอ้างอิงใหม่นอกบริบทเดิม ในแง่นี้ความเป็นชาติพันธุ์จึงมิใช่สิ่งกำหนดตายตัว หากเป็นผลจากการกระทำของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มจะหยิบใช้หรือเลือกสรร จะเห็นว่าการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาวอัสสัมผ่านเทศกาลบิฮูนี้เกิดขึ้นเป็นกระบวนการและมีการปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องทุกปี มีการสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีของชาวอัสสัม ผ่านกระบวนการสืบทอด โดยถ่ายทอดความรู้ทางด้านดนตรีจากรุ่นสู่รุ่นให้ได้เรียนรู้และรับรู้ถึงคุณค่าทางดนตรี ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชน ดังนั้นดนตรีที่ปรากฏในเทศกาลบิฮูจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยรักษาและเผยแพร่อัตลักษณ์ของชาวอัสสัมให้คงอยู่ อีกทั้งเชื่อมโยงความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถนำพาคนทุกชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในรัฐอัสสัมมารวมเป็นหนึ่งเดียวในเทศกาลบิฮูได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่างกลมเกลียวกัน

ในมุมมองเรื่องการใช้ความสำคัญกับเสียงดนตรีที่ใช้ในเทศกาลบิฮู จำเป็นจะต้องใช้กลอง ที่เรียกว่า ดอล (Dhol) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีสำหรับให้เสียงและจังหวะที่เครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมอื่นสร้างเสียงแทนไม่ได้ และมีลักษณะเฉพาะจะพบเห็นในพื้นที่อัสสัมเท่านั้น ดังนั้นจึงจะพบว่าถึงแม้ปัจจุบันบางหมู่บ้านได้เริ่มใช้ดนตรีตะวันตก เช่น เปียโนไฟฟ้ามาเล่นประสมในวงดนตรีประจำท้องถิ่น แต่ก็มีบทบาทเพียงการสร้างทำนองที่ใกล้เคียงกับเสียงเครื่องเป่าในท้องถิ่น แต่สำหรับกลองที่เป็นประธานของจังหวะ พบว่า นักดนตรีในชุมชนจะยังคงรักษาแบบการบรรเลงกลอง เนื่องจากกลองชนิดนี้เป็นตัวแทนของความเป็นตัวตนของชาวอัสสัมที่สามารถสื่อออกมาได้ทั้งในเรื่องเสียงกลอง สัดส่วนของจังหวะกลอง รวมถึงรูปร่างของกลอง ในมุมมองเดียวกัน หากเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมดนตรีในวันออกพรรษาของชาวอีสานในประเทศไทย จะพบว่า ถึงแม้หมอลำจะใช้

เครื่องดนตรีตะวันตก เช่น กลองชุด กีตาร์ เปียโนไฟฟ้า แต่ก็ยังคงใช้แคนและโหวด บรรเลงประสม เนื่องจากเสียงของแคนและโหวดนี้เป็นเสียงที่แสดงความเป็นตัวตน และรักษาจิตสำนึกความเป็นลูกอีสานได้โดยแท้ จากมุมมองข้างต้น ได้แสดงให้เห็น มุมมองใหม่ทางดนตรีที่พบในชาวอีสานว่า “เสียงดนตรีในอุดมคติ” ของชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนพยายามรักษาไว้ถึงแม้ดนตรีจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม แต่ชุมชนนี้ยังคงรักษาเครื่องซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประจำถิ่นไว้ในเทศกาลปี่ฮู ได้อย่างต่อเนื่องสืบมาจากอดีตถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2542). คนกับอัตลักษณ์ 2 ใน เอกสารประกอบ การประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา วันที่ 27-29 มีนาคม 2545 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ดำรงพล อินทจันทร์. (2545). การฟื้นฟูวัฒนธรรมของไทอาหมในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาวิณี ชีรวิทย์. (2561). เครื่องดนตรี Baahi. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษย ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). เครื่องดนตรี Dhol. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษย ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). เครื่องดนตรี Gogona. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษย ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). เครื่องดนตรี Taal. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษย ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). เครื่องดนตรี Toka. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษย ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภาวิณี ธีรวัฑฒิ. (2561). การแต่งกายชุดพื้นถิ่นผู้ชาย. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). การแต่งกายชุดพื้นถิ่นผู้หญิง. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). การแสดงบิฮูโดยผู้ชาย. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2561). อาหารในเทศกาลบิฮู. [ภาพถ่าย]. กรุงเทพฯ : สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Barua, P. (2561). ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลบิฮู. (สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2561).
- Chaosing, C.S. (2561). ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลบิฮู. (สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2561).
- Kheshgi, R. (2016). **Sounding Rural Modernities : Gender, Performance, and the Body in Assam, India.** Doctoral dissertation, The Faculty of The Division of The Humanities. The University Of Chicago.
- Traveldealsfinder. (2558). แผนที่รัฐอัสสัม. ค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561. จาก <https://www.traveldealsfinder.com/assam-maps.html>